

Förordning om utövande av unionens rättigheter vid tillämpning och genomförande av internationella handelsregler

2019/20:FPM11

Näringsdepartementet, Utrikesdepartementet

2020-01-17

Dokumentbeteckning

KOM (2019) 623

Förslag till Europaparlamentet och rådets förordning om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 654/2014 om utövande av unionens rättigheter vid tillämpning och genomförande av internationella handelsregler

Sammanfattning

Förordning (EU) 654/2014 om utövande av unionens rättigheter vid tillämpning och genomförande av internationella handelsregler omfattar bestämmelser för att genomdriva internationella handelsregler och säkerställa EU:s rättigheter enligt internationella handelsregler.

Syftet med de nu föreslagna ändringarna är enligt EU-kommissionen att skydda unionens intressen i en situation då WTO:s överprövningsorgan inte längre fungerar. Förordningens tillämpningsområde utvidgas i två fall.

För det första, blir det möjligt för EU att tillgripa åtgärder, t.ex. tullar och kvantitativa begränsningar, i de fall en slutlig och bindande prövning inte längre är möjligt i WTO:s överprövningsorgan.

För det andra föreslår EU-kommissionen att EU ska få ny rätt att vidta åtgärder i fall då tvistlösningssystemet inte fungerar i något av EU:s regionala eller bilaterala handelsavtal.

1 Förslaget

1.1 Förslagets innehåll

Förslaget till förändringar i Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 654/2014 om utövande av unionens rättigheter vid tillämpning och genomförande av internationella handelsregler syftar enligt kommissionen för det första till att komplettera det tomrum som uppstått när WTO:s (Världshandelsorganisationens) överprövningsorgan upphört att fungera. De föreslagna bestämmelserna ska kunna tillämpas när kommissionen anser att EU fått rätt i WTO:s första prövningsinstans. Motåtgärderna ska stå i proportion till den skada som EU:s handelsintressen lidit. Om den andra parten ingått ett interimsarrangemang med EU ska detta dock användas. Hittills finns interimsarrangemanget endast med ett fåtal andra WTO-medlemmar. Denna situation hanteras i förslaget i artikel 1.1.a.aa.

Förslaget omfattar även agerande av EU i regionala och bilaterala handelsavtal, i de fall ett tredjeland inte samarbetar med EU på ett sätt som krävs för att tvistlösningssystemet ska fungera, ska EU ges rätt till motåtgärder. Denna del av förslaget har ingen tydlig koppling till problematiken i WTO.

Förslaget är enligt EU-kommissionen förenligt med WTO-rätten och internationell rätt.

1.1.1 Ärendets bakgrund

Genomdrivandeförordningen (förordning 654/2014) antogs 2014 och ger en rättslig ram för genomdrivande av unionens rättigheter enligt internationella handelsavtal i vissa fall.

Enligt genomdrivandeförordningen kan kommissionen anta handelspolitiska åtgärder, exempelvis tullavgifter och kvantitativa begränsningar på import eller export av varor. Dessa åtgärder väljs och utformas baserat på objektiva kriterier för att få tredjeländer att följa internationella handelsregler samt syftar till att minimera negativa ekonomiska konsekvenser för unionen.

Under mer än två år har WTO:s tvistlösningsorgan inte kunnat tillsätta lediga tjänster inom WTO:s överprövningsorgan. På grund av att utnämningarna är blockerade finns sedan den 11 december 2019 bara att en medlem i överprövningsorganet. Överprövningsorganet kan därför inte pröva nya överklaganden. WTO-medlemmarna kommer därför att kunna undvika bindande utslag och undkomma sina internationella skyldigheter genom att överklaga panelrapporter. När en panelrapport överklagas, men överprövningsorganet inte kan fungera, försätts tvisten i ett rättsligt tomrum och kommer att förbli olöst. Det innebär att WTO:s tvistlösningsystem i dessa situationer inte är bindande. Detta äventyrar enligt kommissionen EU:s ekonomiska intressen.

I denna nya situation har kommissionen arbetat för att utveckla nödfallsåtgärder i form av ett ”interimsarrangemang” med andra WTO-medlemmar, som syftar till att kopiera WTO:s överprövningsmekanism till dess den återställs. Genom ett sådant interimsarrangemang upprätthålls ett överprövningsförfarande och ett slutligt utslag kan genomdrivas enligt WTO:s regler. Det är en tillfällig lösning som är avsedd att fungera under perioden innan överprövningsorganet i WTO kan återuppta sin verksamhet, men innebär ett avsteg från multilaterala regler. Interimsarrangemanget är inte en automatisk mekanism och kräver enskilda överenskommelser mellan EU och andra WTO-medlemmar.

Kommissionens förslag finns omnämnt i slutsatserna för Europeiska rådet i december 2019.

1.1.2 Syftet med förslaget

Förslaget till reviderad förordning är enligt EU-kommissionen att skapa ett system som träder in när WTO:s överprövningsorgan har upphört att fungera och ett rättsligt tomrum har uppstått. Det ska kunna tillämpas när det inte finns ett interimsarrangemang mellan EU och dess handelspart och när EU-kommissionen anser att en WTO-panel gett EU rätt i en tvist.

1.2 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Förslaget har ingen effekt på svensk lagstiftning.

1.3 Budgetära konsekvenser

Förslaget har inte några direkta budgetära effekter. I det fall en motåtgärd görs från EU kan möjliga negativa effekter uppstå i

form av administrativa kostnader vid EU-kommissionen och berörda svenska myndigheter, liksom en viss effekt på ekonomisk tillväxt av minskad handel. Å andra sidan kan positiva effekter uppstå i form av tillfälligt ökade tullintäkter.

2019/20:FPM11

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen anser att det regelbaserade multilaterala handelssystemet är till stor fördel för både Sverige och EU och att arbetet med att hitta en lösning på krisen i överprövningsorganet i WTO har högsta prioritet.

Regeringen analyserar kommissionens förslag och avser att vara aktiv i förhandlingen i rådet för att påverka så att eventuella nya regler baseras på en konsekvensanalys, inte motverkar multilaterala lösningar och inte innehåller otydligheter eller möjlighet till godtycklig tillämpning.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Vid presentationen av förslaget har vissa medlemsstater visat en positiv inställning till förslaget.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Dessa är inte kända i detalj eftersom förslaget nyligen presenterats för medlemsstaterna.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Förslaget har inte gått ut på remiss.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Förslagets rättsliga grund är artikel 207 EUF-fördraget. Det ordinarie lagstiftningsförfarandet är tillämpligt, i vilket Europaparlamentet och rådet är medbestämmande.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Den gemensamma handelspolitiken är ett område där unionen har exklusiv befogenhet. Subsidiaritetsprincipen är inte tillämplig på områden med exklusiv befogenhet. Regeringen instämmer i EU-kommissionens bedömning att förslaget är förenligt med proportionalitetsprincipen.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Meddelandet kommer att bli föremål för diskussioner i rådet.

4.2 Fackuttryck/termer

Kvalificerad majoritet - Enligt artikel 16 EUF och artikel 238 (3) i fördraget om EU:s funktionssätt antas ett förslag med kvalificerad majoritet när 55% röstar för ett antagande, om medlemsstaterna som röstar för förslaget också representerar 65% av befolkningen i EU. Ett avstående räknas som en röst emot förslaget i fråga.

EUF – Fördraget om Europeiska Unionen

WTO – World Trade Organisation, Världshandelsorganisationen.